

บทบาทผู้นำท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในยุคการเปลี่ยนแปลง* Role of Local Leaders of Northeastern Region in Change Era

นเรนทร์ฤทธิ ไตรภูมิพิทักษ์¹

Naranrit Thaipumphithak¹

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น¹

Faculty of Humanities and Social Science, KhonKaen University¹

Email : naranrit.t@kkumail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงบทบาทผู้นำท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือในยุคการเปลี่ยนแปลงผลการศึกษา พบว่า มีบทบาท 3 ด้าน คือ 1)เป็นผู้ผลักดันวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติ 2)เป็นผู้มีความซื่อสัตย์โปร่งใสและยุติธรรม มีทักษะทางการเมือง การพัฒนาภาวะผู้นำมีกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ 3)เป็นตัวกลางที่คอยประสานความร่วมมือต่างๆ ระหว่างรัฐบาลกลางกับประชาชนในท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชนและใช้วิธีการวางแผนที่ดี ผู้นำมีความกล้าในการตัดสินใจและเข้าใจปัญหาความต้องการของประชาชนมากที่สุด ทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นให้ทันสมัยและเจริญก้าวหน้า

คำสำคัญ : ผู้นำท้องถิ่น; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ; บทบาท

* Received: May 23, 2021; Revised: July 13, 2021; Accepted: July 16, 2021

ABSTRACT

This article aims to illustrate role of local leaders of Northeastern region in change era. The study found that roles in 3 areas: 1) driving the vision and strategy of the organization into action; 2) being honest, transparent and fair Have political skills Leadership development has a systematic development process. 3) It is an intermediary that coordinates cooperation between the central government and local people by relying on community cooperation and using good planning methods, Leaders have the courage to make decisions and understand the needs of the people the most. Make local leaders play an important role in local development to modernize and prosper.

Keywords : Local Leader; Northeastern Region; Role

1. บทนำ

ปัจจุบันผู้นำทุกระดับ ทุกองค์กร ทุกภาคส่วน ต่างมีบทบาทของการเป็นผู้นำหรือมีภาวะผู้นำทั้งสิ้น โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศในภูมิภาคที่เด่นชัดมากขึ้นส่งผลกระทบต่อความต้องการดำเนินนโยบายและการปรับตัวขององค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้นำที่มีความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลง จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อองค์กร ที่จะนำประเทศให้มีความก้าวหน้าและสามารถแข่งขันในระดับสังคมโลกได้ซึ่งการบริหารองค์กรในยุคที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ผู้นำองค์กรเปรียบเสมือนแม่ทัพที่ต้องวางยุทธศาสตร์ ในการต่อสู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในฐานะผู้นำองค์กร จะต้องเตรียมพร้อมตนเองในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้(รุ่งรัตน์ พลชัย, 2563)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยในปัจจุบันมีขนาดและประชากรถึง 1 ใน 3 ของประเทศมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองของประเทศไทยเป็นอย่างมากด้วยจำนวนเขตการปกครองและจำนวนประชากร (รัฐชาติ ทศนัย, 2559)ทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่น เพราะเป็นผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ มีความรู้ ประสบการณ์ดีกว่าชาวบ้าน มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมดีกว่ามีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่หรือบุคคลภายนอกมากกว่า เป็นผู้นำด้านความรู้และวิธีการใหม่ไปปฏิบัติก่อนผู้อื่น ผู้นำจึงเป็นตัวเชื่อมที่ระหว่างชาวบ้านกับนักพัฒนาทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ บทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนระดับ ตำบล หมู่บ้านนั้น ซึ่งผู้นำท้องถิ่นต้องแสดงบทบาทร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์กรให้เกิดขึ้น บทบาท

หน้าที่ดังกล่าวนี้ นับตั้งแต่การเป็นผู้ริเริ่มสิ่งใหม่ การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ประสานความช่วยเหลือเป็นแกนนำในการพัฒนา เป็นผู้ร่วมคิดวางแผน แก้ไขปัญหา ดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ตลอดทั้งติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการพัฒนาด้วย

2. ลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในยุคการเปลี่ยนแปลง

ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ องค์การต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างไร้รูปแบบ ผู้นำต้องตระหนักถึงพลวัตการเปลี่ยนแปลงนี้ ผู้นำที่ดีต้องมีคุณสมบัติของผู้นำทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านแรงจูงใจ ด้านความรู้ความสามารถ และนำคุณลักษณะการเป็นผู้นำที่ดีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบริบทขององค์การ (นุช สัทธาฉัตรมงคลและ อรรถพล ธรรมไพบุลย์, 2559: 167) โดย Robbins&Coulter(1999) และ Ulrich(1998) ได้อธิบายให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การจัดการและการบริหารความหลากหลายในองค์กร ผู้นำจึงมีบทบาทในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับการจัดการของผู้นำที่ต้องปรับตัวและรับมือกับปัญหา ดังกรณีผู้บริหารการบินไทยพร้อมใจลดเงินเดือนลง 15-25% และปรับลดค่าพาหนะลง 20-30% เป็นระยะเวลา 6 เดือน โรงแรมและรีสอร์ทในเครือเซ็นทารา ได้ออกประกาศให้พนักงานสมัครใจใช้สิทธิ์การลาแบบไม่รับค่าจ้าง เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายของบริษัทเป็นต้น (บุญเรือน ทองทิพย์, 2563: 439) และจากการศึกษาของ รัตติกรณ์ จงวิศาล(2543) ได้สรุปลักษณะของผู้นำท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ (Vision) คือ การมีวิสัยทัศน์ในระยะยาวและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น สามารถสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับผู้อื่นและโน้มน้าวให้ผู้อื่นเข้าใจวิสัยทัศน์จนนำไปสู่การปฏิบัติได้

2. การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) คือ การกำหนดยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ มั่นคงด้วยกลยุทธ์ในการแข่งขันขององค์กร รู้จักตรวจสอบนโยบายและรายงานแผนเชิงกลยุทธ์ ด้วยการมองในระยะยาวที่ชัดเจน สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ถึงภัยคุกคามหรือโอกาสที่มี

3. การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Continual Learning) คือ มีความรู้ใหม่ที่สำคัญ ความรู้ทางเทคโนโลยีความรู้ทั่วไปหรือความรู้รอบใหม่ๆ สามารถพัฒนาตนเอง โดยตระหนักถึงจุดแข็งจุดอ่อนของตน

4. มีความคิดสร้างสรรค์และใช้นวัตกรรม (Creativity and Innovation) คือ พัฒนาสิ่งใหม่ๆ ให้กับองค์กรและประยุกต์ใช้นวัตกรรม เพื่อการแก้ไขและการปรับปรุงองค์การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยการออกแบบและปรับเปลี่ยนโปรแกรมกระบวนการใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ในท้องถิ่นของตนเอง

5. ความยืดหยุ่น (Flexibility) คือ การยอมรับการเปลี่ยนแปลงและข้อมูลใหม่ๆ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีการทำงานตามข้อมูลใหม่ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์หรืออุปสรรค และเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็วให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ รวมทั้งเปลี่ยนความตั้งใจได้

สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้นำท้องถิ่น คือ ผู้นำต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีการคิดเชิงกลยุทธ์ มีการเรียนรู้ต่อเนื่อง มีความคิดสร้างสรรค์ และยืดหยุ่น ให้มีความสำคัญต่อการจัดการและการพัฒนาองค์กรภาครัฐและเอกชนในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ ความสำเร็จขององค์กร ล้วนแต่ขึ้นอยู่กับภูมิปัญญา ความคิดอ่านและแนวปฏิบัติสร้างสรรค์ของผู้นำองค์กร ผู้นำเปรียบเสมือนหัวใจขององค์กร เป็นจุดรวมแห่งพลังของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะผู้นำต้องใช้ภาวะผู้นำ ทักษะ ความรู้ความเข้าใจหลักการบริหาร และระบบองค์กร ซึ่งเป็นการใช้ภาวะผู้นำในการวินิจฉัยสั่งการจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

ดังนั้น ในยุคการเปลี่ยนแปลง ผู้นำท้องถิ่นจึงควรมีลักษณะ คือ 1)มีความสามารถในการสื่อสาร และการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล เพื่อลดการต่อต้าน การสื่อสารกับบุคลากรแบบสองทาง (Hao&Yazdanifard, 2015) 2)มีการยอมรับความคิดใหม่ๆ การเรียนรู้ใหม่ ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เนื่องจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในปัจจุบันนั้นมีการใช้งานที่สิ้น และถูกทดแทนด้วยนวัตกรรมใหม่อยู่เสมอ (กมลชนก ชมภูพันธ์, 2564) 3)มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ทุกคนในองค์กรยอมรับเพื่อขับเคลื่อนองค์กร กล้าเสี่ยง และกล้าลองใช้ความรู้ใหม่เข้ามาพัฒนาในงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาการทำงานให้เป็นเชิงนวัตกรรม (อภิรักษ์ บุปผาชื่น, 2563)

3. ผู้นำท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: บทบาทในยุคการเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นจะเป็นแกนนำในการพัฒนา เพราะเป็นบุคคลที่ชาวบ้านเคารพนับถือ มีความรู้ มีประสบการณ์ จึงเป็นผู้เชื่อมประสานระหว่างรัฐกับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อนำมาสู่ชุมชนท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิภาพและสร้างบรรยากาศแห่งการทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีศักยภาพในการเป็นผู้นำ พัฒนาโดยใช้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์มาให้ชาวบ้านในท้องถิ่นช่วยกัน ออกแบบและพัฒนาาร่วมกัน

การพัฒนาท้องถิ่นเป็นวิธีที่จะสร้างความรู้ ความสามารถ ให้ผู้นำท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำท้องถิ่นต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่นที่จะพัฒนา มีความกระตือรือร้น

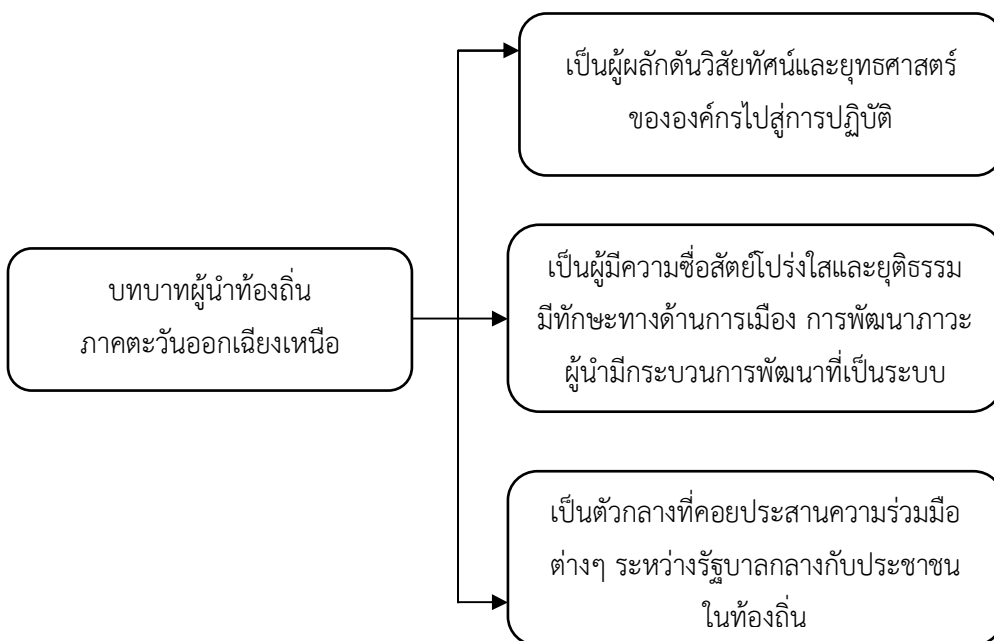
กล้าเสี่ยง อดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ทำงานอย่างมีเป้าหมาย มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ โดยปฏิบัติตามกฎ และระเบียบอย่างเคร่งครัด เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการดำเนินการชีวิต

“อีสาน” ถือเป็นภูมิภาคที่มีอารยธรรม จารีตประเพณี และภูมิศาสตร์เฉพาะ ซึ่งถ้าหากเราย้อนประวัติศาสตร์และร่วมสมัยอยู่ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2500 ก่อนที่ประเทศไทยจะออกแบบการพัฒนาประเทศตามแนวทางของชาติตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อนหน้านั้น ถือเป็นภูมิภาคที่เป็นดินแดนชายขอบที่ถูกโดดเดี่ยวจากรัฐบาลไทยมานาน (สุกรี สมอนา, 2559) พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับความสนใจต่อศูนย์กลางอำนาจตั้งแต่ในช่วงรัตนโกสินตอนต้น เมื่อเริ่มมีการอพยพผู้คนจำนวนมากจากฝั่งลาวข้ามแม่น้ำโขงมาตั้งถิ่นฐานในอีสานของไทย ซึ่งพบว่าตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการตั้งเมืองใหม่ถึง 113 เมือง ทำให้ศูนย์กลางอำนาจขณะนั้นได้ขยายอิทธิพลและแผ่อำนาจอย่างชัดเจนเข้าไปในอีสาน ผู้นำท้องถิ่นจึงมีบทบาทเป็นเสมือนตัวกลางที่คอยประสานความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างรัฐบาลกลางกับประชาชนในท้องถิ่นและยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการที่ดี (รัฐชาติทัศน์, 2559) โดยผู้นำท้องถิ่นมีหน้าที่บริหารงานปกครองท้องถิ่น ได้แก่ นายกองคกรบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ยังมีผู้นำที่ไม่เป็นทางการและผู้นำที่ทำงานพัฒนาขององค์กรเอกชน ซึ่งผู้นำที่กล่าวมามีส่วนช่วยส่งเสริมงานพัฒนาในระดับท้องถิ่น

นอกจากนี้ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ช่วยผลักดันวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ผู้นำท้องถิ่นที่ดีจะต้องมีความซื่อสัตย์โปร่งใสและยุติธรรม มีทักษะทางด้านการเมือง การพัฒนาภาวะผู้นำมีกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ เพื่อช่วยยกระดับความสามารถของผู้นำให้สามารถนำผู้อื่นและองค์กรได้ ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่สามารถสร้างและพัฒนาได้ในบุคคลทุกคน โดยที่ผู้นำต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าที่จะแสดงออกกล้าที่จะทำในสิ่งใหม่และมีความสามารถในการสื่อสารงานสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา เอมอิมธรรม (2554) ได้สรุปให้เห็นว่าผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ คือ ผู้นำท้องถิ่นต้องมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นผู้นำที่มีคุณลักษณะของผู้นำที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุด ผู้นำท้องถิ่นต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นบุคคลที่สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายได้

จากที่กล่าวมา ผู้เขียนมีความเห็นว่า การพัฒนาผู้นำท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสำคัญต่อท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม ที่หมายถึงการสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นให้มีความมั่นคงทางการเมือง การตลาด เกิดการกระจายรายได้ ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดขึ้นมาได้ ก็ต้องอาศัยผู้นำท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำจึงมีความสำคัญและมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ที่จะส่งผลให้มีการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จนนำไปสู่การพัฒนาผู้นำท้องถิ่น ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานท้องถิ่นและพัฒนาชุมชนและสังคมต่อไป

ด้วยสภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปชีวิตของคนในระดับหมู่บ้านก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการเพิ่มจำนวนประชากร ปัญหาภัยธรรมชาติ และปัญหาค่านิยมวัตถุปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาการแบ่งพรรคแบ่งพวก และการทะเลาะเบาะแว้ง เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนาระดับหมู่บ้าน โดยผู้ที่จะมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ดีที่สุด คือ ชาวบ้านทุกคน และผู้นำท้องถิ่น (สมเชาวน์ บำรุงชัย, 2559) โดยผู้เขียนสรุปบทบาทดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 บทบาทของผู้นำท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากแผนภาพที่ 1 สามารถนำมาอธิบายถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง คือ ในยุคการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้ผู้นำท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีบทบาทในการผลักดันวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการพัฒนาอีสานสู่มิติใหม่ให้เป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง” ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์โปร่งใสและยุติธรรม มีทักษะทางการเมือง มีกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำที่เป็นระบบ กำหนดข้อพึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความรอบคอบ รวดเร็ว ชัยน่มั่นเพียร โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน และให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคและเป็นตัวกลางที่คอยประสานความร่วมมือต่างๆ ระหว่างรัฐบาลกลางกับประชาชนในท้องถิ่นด้วยการสนับสนุน

ภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและกำหนดแนวทางการดำเนินการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 ในชุมชนที่ดูแล ซึ่งผู้นำท้องถิ่นจะต้องรวบรวมข้อมูลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลือประชาชนต่อไป ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษานี้สามารถนำข้อมูลไปสู่การกำหนดแนวปฏิบัติและคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่ดีเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและชัดเจน

4. สรุป

ผู้นำเป็นผู้มีความสำคัญมากในทุกระดับ ทุกองค์กร ทุกภาคส่วน ต่างมีบทบาทในการเป็นผู้นำในยุคที่มีสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทอย่างมากต่อประชาชนในชุมชน โดยผู้นำท้องถิ่นต้องมีวิสัยทัศน์ ความคิดเชิงกลยุทธ์ ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อที่จะนำสิ่งใหม่ๆเข้ามาปรับใช้ในท้องถิ่นของตนและมีบทบาท 3 ด้าน คือ 1)เป็นผู้ผลักดันวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติ 2)เป็นผู้มีความซื่อสัตย์โปร่งใสและยุติธรรม มีทักษะทางด้านการเมือง การพัฒนาภาวะผู้นำมีกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ 3)เป็นตัวกลางที่คอยประสานความร่วมมือต่างๆ ระหว่างรัฐบาลกลางกับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนชุมชนและพัฒนาท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

5. บรรณานุกรม

- กมลชนก ชมภูพันธ์. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในธุรกิจยุคดิจิทัล. **วารสารนวัตกรรม การศึกษาและการวิจัย**. 5(1). 148-155.
- นุช สัทธาฉัตรมงคล และอรรรณพล ธรรมไพบูลย์. (2559). ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. **วารสารธุรกิจปริทัศน์**. 8(1). 167-182.
- บุญเรือน ทองทิพย์. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำต่อการพัฒนา องค์การแบบ New Normal. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ**. 5(11). 434-447.
- รัฐชาติ ทศนัย. (2559). การปรับตัวตามบริบททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นอีสาน. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. 4(1). 257-274.
- รัตติกรณ จงวิศาล. (2550). **มนุษย์สัมพันธ์:พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รุ่งรัตน์ พลชัย. (2563). ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคดิจิทัล. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มจร.วิทยาเขตอีสาน**. 1(3). 53-62.

สมเชาวน์ บำรุงชัย. (2559). รูปแบบการพัฒนาชุมชนยั่งยืนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย.

วารสารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 22(1). 71-78.

สุกัญญา เอ็มอัมธรรม. (2554). **ภาวะผู้นำท้องถิ่นไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** การประชุมรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 12 พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 38-42.

สุภีร์ สมอนา. (2559). อีสานในตำนานมาษา. **วารสารพื้นถิ่นโขง ชี มูล.** 2(1). 169-190.

อภิรักษ์ บุบผาชื่น. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม: การขับเคลื่อนองค์การสู่ความเป็นเลิศ. **วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย.** 4(3). 205-216.

Hao, M.J. & Yazdanifard, R. (2015). How Effective Leadership can Facilitate Change in Organizations through Improvement and Innovation. **Global Journal of Management and Business Research: A Administration and Management.** 15(9). 1-7.

Robbins, S., & Coulter, M. (1999). **Management.** Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.

Ulrich, D. (1998). A new mandate for human resources. **Harvard Business Review.** 76(1). 124-134